

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата географічних наук, доцента
Коротуна Сергія Ігоровича
на дисертаційну роботу Єрко Андрія Віталійовича
«Конструктивно-географічні засади організації спортивно-оздоровчого туризму
Волинської області»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук
за спеціальністю 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне
використання природних ресурсів

Детальний аналіз дисертаційної роботи Єрко Андрія Віталійовича «Конструктивно-географічні засади організації спортивно-оздоровчого туризму Волинської області» дозволяє сформулювати наступні узагальнені висновки щодо актуальності, ступеня обґрунтованості основних наукових положень, висновків, рекомендацій, достовірності, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки роботи.

1. Актуальність теми дослідження

Тісний зв'язок спортивно-оздоровчого туризму з умовами навколишнього середовища і специфікою наявного населення відносить розв'язання існуючих проблемних питань до прерогативи саме конструктивної географії. Використання теоретичного та практичного апарату конструктивної географії спроможне забезпечити розроблення системно обґрунтованих оптимізацій організованості спортивно-оздоровчого туризму на будь-яких територіях. Прикладний характер конструктивних основ організованості туристичної діяльності дає можливість усебічно розглядати екологічно орієнтовані наслідки її впливу на довкілля.

Переусвідомлення й роль спортивно-оздоровчого туризму на сучасному етапі розвитку суспільства, пов'язане зі збільшенням трудового та психічного навантаження на людину в умовах глобальної кризи, погіршенням стану загального здоров'я населення, посиленням заходів із раціонального використання довкілля й, відповідно, туристсько-рекреаційних ресурсів. Популяризація спортивно-оздоровчого туризму, що передбачає, передусім, відпочинок у природному середовищі, вихід за межі повсякденної зони комфорту є складовою здорового способу життя. Проходження маршрутів з активним способом пересування сприяє отриманню людиною позитивних емоцій, покращенню фізичної форми та загального самопочуття, психологічному

розвантаженню, що особливо актуально в епоху зростання питомої ваги міського населення й пришвидшення процесів урбанізації.

Саме активний туризм залишається одним із найдешевших видів туристської діяльності, що сприяє залученню широких верств населення, зокрема дітей та юнацтва, і дає змогу розвивати внутрішній туризм.

Завдяки своєму географічному положенню, рельєфу, природним та історико-культурним ресурсам Волинська область отримала виняткову можливість для розвитку спортивно-оздоровчого туризму. Мережа активних туристичних маршрутів дасть змогу підсилити екологічну складову поведження з природними ресурсами, підвищити туристсько-рекреаційний потенціал регіону й популяризувати Волинь як дестинацію спортивно-оздоровчого туризму.

Особливості функціонування спортивно-оздоровчого туризму на мезорівні в умовах окремої адміністративно-територіальної одиниці, зокрема на теренах Волинської області, ще недостатньо досліджені, що й визначило актуальність і необхідність детального вивчення проблеми, особливо в рамках створення нових об'єднаних територіальних громад.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана у тісному зв'язку з науково-дослідною роботою кафедри фізичної географії Волинського національного університету імені Лесі Українки: «Екологічний та сільський туризм, туристичне краєзнавство».

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність

Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, є обґрунтованими та достовірними, базуються на законодавчих та нормативно-правових документах, що регулюють туристичну діяльність, офіційній статистичній інформації Державної Служби Статистики України, інформаційних інтернет-ресурсах, наукових публікаціях закордонних та вітчизняних авторів, звітах діяльності суб'єктів туристичної галузі. Використано матеріали Головного управління статистики у Волинській області, Волинського обласного центру національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради, маршрутно-кваліфікаційних комісій при ЦНПВТК, Шацького національного природного парку, Національного природного парку «Прип'ять–Стохід», Ківерцівського

національного природного парку «Цуманська пуца», монографічної літератури, періодичних видань, матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, а також власних досліджень здобувача.

Методологічною основою дослідження є системний конструктивно-географічний підхід, положення рекреаційної географії про туристично-рекреаційні ресурси та їх оцінку, чинники й передумови розвитку туризму, рекреаційно-туристичне районування. Під час підготовки дисертаційної роботи використано історичний, структурний, статистичний аналіз, аналіз потенціалу поля, а також описовий, порівняльно-географічний та SWOT-аналіз, метод рекреаційно-туристичного районування території, експедиційний, картографічний методи наукового дослідження.

4. Новизна наукових положень і отриманих результатів

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в конструктивно-географічному обґрунтуванні умов функціонування та розробці заходів з оптимізації діяльності спортивно-оздоровчого туризму у Волинській області:

уперше:

- комплексно досліджено закономірності розвитку спортивно-оздоровчого туризму Волинської області;
- визначено туристсько-рекреаційну ємність територіальних систем у межах Волинської області й здійснено відповідне оцінювання ландшафтів;
- виконано рекреаційно-туристичне районування спортивно-оздоровчого туризму території Волинської області;
- проведено SWOT-аналіз спортивно-оздоровчого туризму в умовах переформатування туристичної галузі;
- розроблено Стратегію розвитку спортивно-оздоровчого туризму області;

удосконалено:

- наукові підходи до класифікації спортивно-оздоровчого туризму;
- методичні основи конструктивно-географічного дослідження спортивно-оздоровчого туризму;

набули подальшого розвитку:

- конструктивно-географічна оцінка природно-ресурсних передумов розвитку спортивно-оздоровчого туризму;
- підходи до спортивно-оздоровчого групування адміністративних районів Волинської області в умовах територіальної реформи.

5. Теоретичне й практичне значення виконаного дослідження

Основні положення, викладені в дисертації, доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій і дають змогу використати їх в діяльності державних та приватних організацій установ та підприємств безпосередньо пов'язаних з розвитком туристичної галузі, а саме спортивно-оздоровчого туризму регіону. Дисертаційне дослідження пов'язане з навчальним процесом географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки під час викладання навчальних дисциплін «Самодіяльний туризм», «Екологічний туризм» й «Інклюзивний туризм» та Програмою розвитку туризму та рекреації у Волинській області на 2016–2021 рр. у рамках Стратегії розвитку Волинської області до 2027 р. і Стратегією розвитку туризму та курортів України на період до 2026 р. Теоретичні узагальнення та методичні прийоми, викладені в дисертації, можуть бути використані для конструктивно-географічних досліджень спортивно-оздоровчого туризму адміністративних областей України. Розроблені туристичні маршрути використовують представники місцевого туристичного бізнесу, зокрема спортивно-туристичний клуб «Antar». Результати дослідження використовуються в навчальному процесі Волинського обласного центру національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради під час проведення гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку, Камінь-Каширської районної станції юних туристів Волинської області гуртком «Пішохідний туризм», Ковельської станції юних туристів для гуртків «Спортивний туризм». Центр туристичної інформації м. Луцька використовує матеріали дисертаційного дослідження в процесі створення умов і планування туристичних маршрутів організованого спортивно-оздоровчого туризму.

Практичне значення дисертаційної роботи підтверджується представленими автором довідками про впровадження результатів дисертаційної роботи в вищевказаних організаціях та установах.

6. Оцінка змісту дисертації

Дисертаційна робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (165 найменувань, з них 5 іноземною мовою) та 7 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 249 сторінки, зокрема 181 сторінка основного тексту. Робота містить 32 рисунки, 41 таблицю та 7 додатків.

В першому розділі «Теоретико-методичні аспекти дослідження спортивно-оздоровчого туризму регіону» узагальнено теоретико-методичні аспекти

дослідження спортивно-оздоровчого туризму, проаналізовано термінологічну базу, класифікації й типології спортивно-оздоровчого туризму, узагальнено методи вивчення СОР регіону, наведено алгоритм конструктивно-географічного дослідження спортивно-оздоровчого туризму Волинської області. Автором, відповідно до наукових підходів щодо класифікації й типології СОР регіону, вдосконалено класифікацію спортивно-оздоровчого туризму, в основу якої було покладено систематизацію об'єктів за певними характерними ознаками. Запропоновано виокремити види СОР за двома основними критеріями, зокрема за характером місцевості та способом пересування. Представлено алгоритм конструктивно-географічного дослідження СОР, який передбачає декілька послідовних етапів.

Другий розділ дисертаційної роботи «Природно-ресурсні фактори формування спортивно-оздоровчого туризму Волинської області» у якому оцінено природно-ресурсне забезпечення для потреб СОР, охарактеризовано антропогенні чинники формування СОР і передумови створення туристичної інфраструктури області, подано аналіз видів й особливостей СОР у межах Волинської області. Проведена комплексна оцінка рекреаційно-ресурсного потенціалу адміністративних районів за В. І. Мацолою.

У третьому розділі «Конструктивно-географічна оцінка спортивно-оздоровчого туризму Волинської області» представлено конструктивно-географічну оцінку як основу організації спортивно-оздоровчого туризму, визначено просторову динаміку туристичних потоків краю, описано територіальну структуру спортивно-оздоровчого туризму та її елементи. Автором визначена вікова структура СОР та їх структура та запропоновано проводити оцінку туристичного спортивно-оздоровчого навантаження на територіальні системи взявши за основу показники рекреаційної ємності.

Четвертий розділ «Проблеми та оптимізація розвитку спортивно-оздоровчого туризму Волинської області» стосується розробки проблемних складових частин оптимізації розвитку спортивно-оздоровчого туризму регіону й пропонує шляхи розвитку СОР Волинської області. Проведений дисертантом SWOT-аналіз СОР дав підставу виявити його слабкі та сильні сторони, можливості й загрози подальшого розвитку. Запропоновані автором оптимізаційні заходи із розвитку спортивно-оздоровчого туризму відповідають сучасним напрямкам сталого розвитку регіону.

7. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні наукові положення і висновки дисертаційного дослідження Єрко А. В. висвітлено у 25 наукових працях, зокрема у 9 статтях, опублікованих у фахових виданнях України, 2 – в міжнародних фахових виданнях, 1 – у колективній монографії, 13 – у збірниках матеріалів конференцій та інших наукових виданнях. Основні результати дисертації апробовано на всеукраїнських і міжнародних географічних конференціях.

8. Відповідність змісту автореферату і основним положенням дисертації

Автореферат дисертації за своїм змістом достатньо відображає основні положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження, що дає підстави стверджувати про його ідентичність структурі і змісту дисертації.

9. Дискусійні положення та зауваження по дисертаційній роботі

Детальне ознайомлення з дисертаційною роботою Єрко Андрія Віталійовича «Конструктивно-географічні засади організації спортивно-оздоровчого туризму Волинської області» змушує висловити деякі зауваження.

1. На *стор.101* дисертаційної роботи, при аналізі національного складу населення Волинської області, невідповідність посилання за списком використаних джерел, дані наведені за Всеукраїнським переписом населення (5 грудня 2001 р.).

2. При візуалізації автором розміщення агросадиб (*стор.104 дисер.роб*) відсутнє представлення сільського та зеленого туризму на території Волинської області (*необхідно враховувати різницю між вказаними видами туризму. Авт.*).

3. Динаміка кількості туристів та динаміка кількості іноземних туристів у Волинській області, 2015–2019 рр. за 5 років (*стор.142 Рис.3.3, стор.144 Рис.3.6*) не може продемонструвати достатній аналіз динаміки руху туристів в регіоні щодо представленого дослідження.

4. В дисертаційній роботі відсутня історія розвитку спортивно-оздоровчого туризму Волинської області.

5. У роботі відсутні пропозиції міжнародного та міжрегіонального розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Волинській області.

6. Автором роботи наплутані поняття «туристичний» і «туристський».

Висловлені зауваження і побажання не впливають на позитивну оцінку змісту і наукового рівня дисертаційної роботи Єрко А. В. Вказані недоліки

можуть бути усунені автором в процесі подальших досліджень за обраним науковим напрямом.

10. Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань

Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам пунктів 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», щодо дисертаційних робіт, які подаються на здобуття наукового ступеня кандидата наук та відповідає Паспорту спеціальності 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Робота оформлена у відповідності до чинних Вимог до оформлення дисертацій (Наказ МОН України від 12.01.2017 року № 40).

11. Загальний висновок та оцінка дисертації

Дисертаційна робота Єрко Андрія Віталійовича «Конструктивно-географічні засади організації спортивно-оздоровчого туризму Волинської області» є завершеною науковою працею, виконана на належному науковому рівні і характеризує автора як кваліфікованого дослідника, який здатен творчо розв'язувати складні наукові завдання.

Отримані в дисертаційній роботі нові науково обґрунтовані положення мають вагомe теоретичне та практичне значення для подальшого розвитку спортивно-оздоровчого туризму Волинської області, а її автор Єрко Андрій Віталійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів.

Офіційний опонент,

кандидат географічних наук, доцент,
завідувач кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
Національного університету водного господарства
та природокористування

С.І. Коротун

Підпис к.геогр.н., доцента Коротуна С.І. засвідчую.
Учений секретар НУВГП

А.А. Подлевський

31.03.2021 р.

